

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра державно-правових дисциплін

Кафедра цивільно-правових дисциплін

Кафедра кримінально-правових дисциплін

Кафедра конституційного і муніципального права

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан юридичного факультету

Віталій СЕРЬОГІН

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Асистентської практики

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ магістр _____
галузь знань _____ 08 Право _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 081 Право _____
(шифр і назва)
освітня програма _____ Право _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____ _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ юридичний _____

2023/ 2024 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету

31 серпня 2023 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Гришина Н.В. - к.ю.н., доцент, завідувач кафедри державно-правових дисциплін; Кулачок-Тітова Л.В. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри державно-правових дисциплін;

Програму погоджено з гарантом освітньої програми Право другого (магістерського) рівня

Гарант освітньої програми Право другого (магістерського) рівня

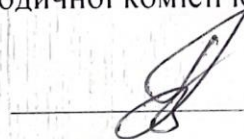

Віталій СЕРЬОГІН

Програму погоджено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від “31” серпня 2023 року № 1

Голова науково-методичної комісії юридичного факультету

Ганна ЗУБЕНКО

ВСТУП

Програма «Асистентської практики» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки
магістра спеціальності 081 Право

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою практики «Асистентська практика» є формування і закріплення навичок професійної педагогічної діяльності магістрантів в процесі їх участі в освітньо-виховному процесі навчального закладу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Найважливішим призначенням даної практики є підготовка магістрантів до педагогічної діяльності, оволодіння відповідними знаннями та вміннями. Виходячи з цього, завдання практики «Асистентська практика» полягають у наступному:

- закріплення і вдосконалення знань, умінь і навичок педагогічної, організаторської та управлінської діяльності в умовах вищого навчального закладу;
- формування знань і навичок застосування інноваційних технологій в процесі викладання спеціальних навчальних дисциплін;
- надання магістрантам можливості застосування на практиці навичок самостійної підготовки та проведення занять зі спеціальних дисциплін;
- закріплення методичних принципів і прийомів педагогічного впливу в процесі навчання; умінь застосовувати методи аналізу, пошуку, моделювання та прийняття конструктивних рішень у педагогічній діяльності;
- формування навичок аналізу різних видів діяльності викладача і науково-обґрунтованого проектування своїх дій;
- здійснення контрольних заходів, спрямованих на оцінку результатів педагогічного процесу; формування навичок аналізу навчально-виховного процесу в навчальному закладі і представлення отриманих результатів в формах звітів, прикладних розробок, доповідей, рефератів, публікацій, публічних виступів і обговорень.

Асистентська практика, у відповідності до освітньо-професійної програми підготовки магістрів Право, повинна сформувати у випускників-магістрантів такі компетентності:

Загальні компетентності :

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення;
- ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті;
- ЗК 10. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні компетентності:

- СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні;
- СК 4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України;
- СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції;
- СК 6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію;
- СК 7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні;
- СК 8. Здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів;

СК 9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності;

СК 10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування;

СК 11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів;

СК 12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника;

СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією;

СК 14. Здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини;

СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.

1.3. Кількість кредитів

7

1.4. Загальна кількість годин

210

1.5. <u>Характеристика практики</u>	
<u>Обов'язкова / за вибором</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
- год.	- год.
Практичні, семінарські заняття	
90 год.	8 год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
120 год.	202 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
- 30 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

ПРН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання

ПРН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами

ПРН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження

ПРН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи

ПРН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання

ПРН 8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності

ПРН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг

ПРН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права

ПРН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції

ПРН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу

ПРН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів

ПРН 14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування

ПРН 15. Мати практичні навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування

ПРН 16. Брати продуктивну участь у розробці проєктів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини

ПРН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності

ПРН 18. Визначати актуальну професійнопрактичну чи професійно-наукову проблему, планувати і виконувати дослідження щодо її вирішення

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Психологія і педагогіка вищої школи.

Психологія. Психічні процеси. Розвиток пізнавальної сфери. Уявлення про відчуття. Види і властивості відчуттів. Відмінність сприйняття від відчуттів. Основні властивості сприйняття. Особливості уваги як психічного процесу і стану людини. Властивості уваги: стійкість, зосередженість, переключення, розподіл і обсяг. Функції уваги: активізація свідомості, забезпечення вибірковості пізнавальних процесів. Поняття про пам'ять. Процеси пам'яті: пригадування, збереження, відтворення, впізнавання, забування. Види пам'яті та їх особливості.

Характеристика уяви і творчості. Функції уяви, її розвиток. Природа і види мислення. Основні процеси мислення: судження, умовивід. Синтез і аналіз. Мислення і мова. Види і властивості мови.

Емоційні процеси. Класифікація емоцій. Настрої. Почуття. Афекти. Мотиваційні процеси. Потреби. А. Маслоу про класифікацію потреб. Вольові процеси. Вольові якості особистості.

Категорія діяльності в психології. Структура діяльності. Компоненти діяльності. Мотиви. Основні види діяльності. Вчинки. Поведінка.

Спілкування як категорія в психології. Соціальна перцепція. Спілкування як обмін інформацією. Спілкування як комунікація. Інтерація. Правила і техніки спілкування.

Педагогіка. Походження та сутність поняття «педагогіка». Об'єкт і предмет педагогіки. Категоріально-понятійний апарат педагогіки: виховання, навчання, освіту, педагогічний процес, педагогічна система, педагогічна взаємодія, соціалізація.

Загальне поняття про дидактику і дидактичну систему. Сутність, структура і рушійні сили процесу навчання. Освітньо-виховний процес: джерела, цілі, зміст моделей з точки зору основних педагогічних категорій. Методи і форми організації навчальної діяльності.

Загальні форми організації освітньої діяльності: урок, лекція, семінарські і лабораторні заняття, диспут, конференція, залік, іспит, факультативні заняття, консультації; методи, прийоми, засоби організації та управління педагогічним процесом.

Класифікація технологій. Система методів проблемно-розвиваючого навчання. Монологічний метод навчання. Показовий метод навчання. Діалогічний метод. Евристичний метод. Дослідницький метод. Алгоритмічний метод. Програмований метод.

Сутність і пріоритетні стратегії виховання. Формування базової культури особистості в цілісному навчально-виховному процесі. Основні напрямки виховання особистості.

Громадянське виховання в системі формування базової культури особистості (мета і зміст громадянського виховання студентів; патріотичне виховання; формування культури міжнаціонального спілкування; правове виховання). Формування основ моральної культури особистості (зміст і методи морального виховання; критерії моральної вихованості; виховання гуманності; екологічна культура студентів). Трудове виховання. Формування естетичної культури особистості. Виховання фізичної культури. Удосконалення умов і процесу виховання.

Розділ 2. Методика викладання у вищій школі. Підготовка навчально-методичного контенту.

Методи навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності; бінарні методи. Особливості організації навчального процесу у ВШ. Система організації навчального процесу у ВШ. Стандарти вищої освіти. Організація виховної роботи у ВШ.

Методи активізації пізнавальної діяльності студентів. Дидактичні вимоги до проведення лекцій. Дидактична мета лекції. Основні функції лекції: інформаційна, орієнтовна, пояснююча, переконувальна, підсумкова. Основні етапи лекції: вступна частина, викладення, висновки. Проблема єдності навчальних і виховних завдань у лекційному курсі. Завдання, переваги і недоліки лекційного викладу навчального матеріалу. Загальнодидактичні вимоги до побудови лекційного курсу. Вимоги до структури лекційного курсу. Види лекції (вступна, тематична, оглядова, заключна): організація та характеристика.

Технологія та техніка організації та проведення семінарів, практичних, індивідуальних занять. Поняття та типи семінарських, практичних (лабораторних) занять. Традиційні та нетрадиційні семінарські, практичні (лабораторні) заняття. Структура та план-конспект семінарського, практичного заняття в традиційній формі. Структура та план-конспект семінарського, практичного заняття в активній формі. Карта оцінки практичного (семінарського) заняття.

Психолого-педагогічні засади організації самостійної навчальної роботи студентів. Сутність самостійної роботи. Значення самостійної роботи. Види самостійних робіт. Форми організації та проведення самостійної роботи. Позитивні сторони і недоліки в організації самостійної роботи студентів. Специфіка організації самостійної роботи із додатковою літературою (словниками, довідниками, науково-педагогічною літературою тощо).

Технології навчання у вищій школі. Поняття педагогічної технології. Класифікація педагогічних технологій. Особливості та зміст сучасних педагогічних технологій. Інноваційні педагогічні технології активізації навчання. Проблеми втілення освітньої технології у ВНЗ. Суб'єкт-суб'єктні стосунки між викладачем та студентами. Психологічна характеристика активного рефлексивного слухання та «Я-повідомлення» в комунікативному процесі викладача зі студентом. Психологічні засоби, методи, прийоми підвищення ефективності професійнопедагогічного спілкування зі студентською аудиторією під час лекції, на практичних заняттях та іспиті.

Організація проблемного навчання. Види інтенсивних технологій. Модель лекційного заняття в традиційній формі. Модель лекційного заняття в активній формі. Порядок і проведення лекцій в традиційній та активній формі. Функції і роль студентів при проведенні лекційного заняття в активній формі. Організація проблемного навчання.

Здійснення управління пізнавальними процесами тих, хто навчається, формування системи контролю якості освіти, розробка освітніх програм.

3. Структура практики

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Психологія і педагогіка вищої школи.												
Разом за розділом 1	60	4	2			54	60	2	1			57
Розділ 2. Методика викладання у вищій школі. Підготовка навчально-методичного контенту.												
Разом за розділом 2	120	4	2		30	84	120	2	1		30	87
Усього годин	180	8	4		30	138	180	4	2		30	144

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні форми організації освітньої діяльності	2/1
2	Технології навчання у вищій школі.	2/1
	Разом	4/2

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студентів під час проходження асистентської практики передбачає визначення магістрантові індивідуального завдання та подальшого контролю за його виконанням. Крім індивідуального завдання, магістрант отримує поточні завдання, за результатами виконання яких проводяться систематичні співбесіди і перевірки підготовлених матеріалів.

На основі програми асистентської практики, магістрант складає особистий план проходження практики, в якому вказує: тему і вид занять, які він буде проводити в рамках програми асистентської практики; терміни підготовки до занять; тему і терміни розробки плану-конспекту проведення заняття; час (дні та години) відвідування занять науково-педагогічних працівників і своїх колег по асистентській практиці; час вивчення методичної літератури з проблем відповідної галузі; час (дні та години) проведення власних занять.

Після закінчення практики керівник складає характеристику практиканта. У характеристиці викладач-керівник асистентської практики відображає всі види діяльності магістранта в період практики, а саме: якісні і кількісні показники участі у відповідних заходах; якість проведених занять, творчий підхід до навчання; якість методичної та організаційної роботи; критерії оцінювання практики.

На підставі наданих документів і звіту проводиться захист асистентської практики при комісії, до складу якої входять викладачі кафедри, завідувач випускаючої кафедри, керівник асистентської практики.

Підсумки педагогічної практики розглядаються на засіданні кафедри.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Ознайомлення та засвоєння основних категорій психології, педагогіки та методики	54/57
2	Особливості організації навчального процесу у ВШ. Система організації навчального процесу у ВШ.	84/87
	Разом	138/144

6. Індивідуальні завдання.

Для виконання індивідуального завдання студент-магістрант прикріплюється до однієї з випускових кафедр спеціальності 081 Право, визначає під керівництвом відповідального науково-педагогічного працівника дисципліну, тему лекції та семінарського заняття.

Основні етапи виконання самостійної роботи такі

1. Ознайомлення із основними теоретичними положеннями базових дисциплін, які формують компетентності педагога. Вибір напрямку роботи.
2. Відвідування та аналіз відвіданих занять провідних викладачів університету та кафедри з різних навчальних дисциплін кафедри (не менше трьох відвідувань).
3. Підготовка інформації, необхідної для розробки методичного забезпечення навчальної дисципліни (аналіз ОПП і навчального плану, аналіз робочих програм дисциплін).
4. Підготовка планів занять і відповідних дидактичних матеріалів.
5. Проведення занять, їх аналіз з керівником, самоаналіз.

7. Методи навчання

Асистентська практика може проходити в наступних формах: участь магістранта в підготовці лекцій і проведенні практичних занять по темі, визначеної керівником практики і відповідної напрямку наукових інтересів магістранта; розробка інноваційних методів проведення занять зі студентами в активних та інтерактивних формах; підготовка ділових ігор, кейсів і матеріалів для практичних робіт, складання контрольних завдань і тестів за завданням керівника практики; участь в проведенні: семінарів, ділових ігор, розбору конкретних ситуацій, професійно-орієнтованих тренінгів, групових дискусій, обговорень результатів проектних робіт студентів; участь в перевірці курсових і контрольних робіт, рефератів, звітів студентів; відвідування занять провідних викладачів кафедри, майстер-класів фахівців практичної сфери і т.п.

До основних освітніх технологій, що використовуються в ході проведення педагогічної практики, віднесені:

- інформаційні освітні технології - навчання в електронній освітньому середовищі з метою розширення доступу до освітніх ресурсів (теоретично до необмеженого обсягу і швидкості доступу), збільшення контактної взаємодії з викладачем, побудови індивідуальних траєкторій підготовки та об'єктивного контролю і моніторингу знань студентів;
- робота в команді - спільна діяльність студентів в групі під керівництвом лідера, спрямована на рішення загальної задачі шляхом творчого складання результатів індивідуальної роботи членів команди з розподілом повноважень і відповідальності;
- case-study - аналіз реальних проблемних ситуацій, що мали місце у відповідній галузі професійної діяльності, і пошук варіантів кращих рішень;
- гра - рольова імітація студентами реальної професійної діяльності з виконанням функцій фахівців на різних робочих місцях;
- проблемне навчання - стимулювання студентів до самостійного набуття знань, необхідних для вирішення конкретної проблеми;
- міждисциплінарний навчання - використання знань з різних областей, їх угруповання і

- концентрація в контексті розв'язуваної задачі;
- випереджальна самостійна робота - вивчення студентами нового матеріалу до його вивчення в ході аудиторних занять;
 - навчання на основі педагогічного досвіду, пов'язане з активізацією пізнавальної діяльності магістранта за рахунок асоціації і наочний приклад;
 - використання електронно-бібліотечних систем для самостійного вивчення наукової та навчально-методичної літератури;
 - інформаційні технології для отримання необхідних відомостей.

8. Методи контролю

Під час проходження практики студенти працюють на кафедрі, звітуючи про виконання кожного із запропонованих завдань перед керівником цієї частини практики.

Магістранти ведуть щоденник практики та складають звітні документи. Відповідальний по кафедрі аналізує стан виконання і корегує за необхідності план практики. Наприкінці практики керівник дає стислу характеристику роботи студента. Цей відгук долучається до документів практики.

За результатами практики відбувається захист в присутності членів комісії, котрі і оцінюють роботу магістранта.

Підсумковий контроль – залік.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання					Захист матеріалів практики	Сума
Розділ 1	Розділ 2	Відвідування занять	Індивідуальне завдання	Разом		
10	10	10	30	60	40	100

Критерії оцінювання навчальних досягнень

90-100 балів / «зараховано»

Магістрант демонструє високий рівень теоретичної та практичної підготовки до здійснення педагогічної діяльності; має розвинені практичні навички розробки методичного та інформаційного забезпечення навчальних занять; вміє самостійно складати план проведення заняття, застосовувати інноваційні освітні технології; володіє навичками виховної роботи, створення конструктивної комунікативної середовища в навчальній групі і педагогічному колективі; має особистісні якості, необхідні для проведення навчально-виховної роботи з учнями.

70-89 балів / «зараховано»

Магістрант демонструє достатній рівень теоретичної і практичної підготовки до здійснення педагогічної діяльності; має практичні навички розробки методичного та інформаційного забезпечення навчальних занять; вміє самостійно складати план проведення заняття, частково застосовувати інноваційні освітні технології; володіє навичками виховної роботи, створення конструктивної комунікативної середовища в навчальній групі і педагогічному колективі; має особистісні якості, необхідні для проведення навчально-виховної роботи з учнями.

50-69 / «зараховано»

Магістрант демонструє низький рівень теоретичної та практичної підготовки до здійснення педагогічної діяльності; практичні навички розробки методичного та інформаційного забезпечення навчальних занять розвинені слабо; вимагає допомоги керівника для складання плану проведення заняття; практично не володіє інноваційними освітніми технологіями; недостатньо володіє навичками виховної роботи та створення конструктивної комунікативної середовища в навчальній групі і педагогічному

колективі; особистісні якості, необхідні для проведення навчально-виховної роботи з учнями, розвинені недостатньо.

0-49 / «Не зараховано»

Магістрант демонструє вкрай низький рівень або відсутність теоретичної та практичної підготовки до здійснення педагогічної діяльності; не має практичних навичок розробки методичного та інформаційного забезпечення навчальних занять; не вміє самостійно скласти план проведення заняття та застосовувати інноваційні освітні технології; не володіє навичками виховної роботи та створення конструктивної комунікативної середовища в навчальній групі і педагогічному колективі; не має особистісних якостей, необхідних для проведення навчально-виховної роботи з учнями.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

1. Артемова Л. В. Педагогіка і методика вищої школи. – К.: Кондор, 2014. – 272 с.
2. Асистентська практика студентів-магістрів. Орієнтовна програма і методичні рекомендації щодо проходження асистентської педагогічної практики. Підготовлені кафедрою педагогіки Львівського національного університету ім. Івана Франка. – 2015, березень.
3. Навчальний процес у вищій педагогічній школі / За ред. О. Г. Мороза. – К.: НПУ, 2011. – 338 с.
4. Нагаєв В. М. Методика викладання у вищій школі. – К.: Центр учбової літератури, 2017. – 232 с.
5. Васянович, Г. П. Педагогічні технології навчання / Г. П. Васянович, М. О. Борищак // Вісник Львівської державної фінансової академії: Гуманітарні науки / [голов. ред. Г. П. Васянович]. – Львів : ЛДФА, 2009. – С. 7–17.
6. Васянович, Г. П. Ноологія особистості: навчальний посібник для студентів і викладачів / Г. П. Васянович, В. Д. Онищенко. – Львів : Сполом, 2007. – 217 с.
7. Васянович, Г. Професійні якості майбутнього фахівця: науковометодологічні критерії визначення і класифікації / Г. Васянович, В. Онищенко // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2013. – № 3. – С. 9–33.
8. Возняк, В. Гуманізація та гуманітаризація освіти: філософська інтерпретація // Діалог культур: Україна у світовому контексті. Філософія освіти. Вип. 4. – Львів : Світ, 1999. – С. 96–105.
9. Гончаренко, С. У. Освіта / Семен Устинович Гончаренко // Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 614–616.
10. Гончаренко, С. У. Український педагогічний словник. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
11. Застосування телекомунікаційних засобів у навчальному процесі (психологопедагогічні аспекти): навчально-методичний посібник / авт. кол.; за ред. М.Л. Смульсон. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 256 с.
12. Вітвицька С. Основи педагогіки вищої школи: Навчальний посібник/ Світлана Вітвицька,; М-во освіти і науки України, Житомирський державний пед. ун-т ім. Івана

- Франка . - К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 314 с.
13. Галузинский В. М. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні / В.М.Галузинский, М.В.Євтух. – К.: Інтел, 1995. - 168 с.
14. Гончаренко С.У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям / Семен Устимович Гончаренко. – К.; Вінниця: ДОВ Вінниця, 2008. – 278 с
15. Кобаль В.І. Методика викладання у вищій школі : навчально-методичний посібник / уклад. В.І. Кобаль. – Мукачево : Вид-во МДУ, 2016. – 203 с.
16. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О.В. Малихін, І. Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. – Київ: КНТ, 2014. – 262 с.
17. Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В. Л. Ортинський. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
18. Педагогіка вищої школи : підручник / В. П. Андрущенко [та ін.]; за ред. В.Г. Кременя [та ін.]; Акад. пед. наук України, Ін-т вищої освіти. К. : Педагогічна думка, 2009. 256 с.
19. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. [2-е видання, доповнене] / М.М Фіцула – К. : «Академвидав», 2014. – 456 с
20. Закон України «Про вищу освіту» 1.07.2014р. // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osv>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. https://elibrary.kubg.edu.ua/8165/1/V_Gorodinska_M_Pantuk_V_Miliaieva_Pedagogika%20ta%20psihologii%20vicshoi%20shkolu_NDLKL.pdf
2. <http://www.dgma.donetsk.ua/metod/ugo/pipvw/do/kl.pdf>
3. <https://op.edu.ua/en/education/programs/components/8864>
4. <https://library.kpnu.edu.ua/2020/11/10/psychologiya-ta-pedagogika-vyshhovi-shkoly/>
5. <http://kist.ntu.edu.ua/textPhD/ppvsh.pdf>
6. http://tnpu.edu.ua/navchannya/sylabusy/psycholohika_pedagogika_vyshchoji+shkoly.pdf
7. http://matmod.fmi.org.ua/media/1290/ped_psyh.pdf
8. <https://academy.osatrq.edu.ua/course/info.php?id=182>
9. http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/navchalnij_posibnik-metodika_vikladannya_u_vishhij_shkoli.pdf
10. https://cpsm.kpi.ua/Doc/pvsh_lek_phd.pdf
11. <https://vsau.org/assets/images/content/aspirant/akredytacia/%D0%92%D0%9A2.1.pdf>
12. https://btsau.edu.ua/sites/default/files/news/pdf/faculteti/rob_prog_metod_viklad_vishschol_econ.pdf
13. <http://194.44.152.155/elib/local/sk704889.pdf>

Відеолекції

14. <https://www.youtube.com/watch?v=kgzWnE6EoW4>
15. <https://www.youtube.com/watch?v=JNve65pMoyk>
16. <https://www.youtube.com/watch?v=nxVxtKZkIXw&list=PLthfp5exSWEpX4T3pxnHKbCb5DekU2v5j>
17. <https://www.youtube.com/watch?v=6iI7oq5Bbug>
18. https://www.youtube.com/watch?v=b9J_g8D6550
19. <https://www.youtube.com/watch?v=nHhut8WCFbI>
20. <https://www.youtube.com/watch?v=NpQ68sntdpg>
21. https://www.youtube.com/watch?v=4u_wVlgDvkU
22. <https://www.youtube.com/watch?v=6xdXvJaCviU>

Документи університету

- <http://www.univer.kharkov.ua/docs/work/curricula.pdf>
<http://www.univer.kharkov.ua/images/2016ects.pdf>
https://drive.google.com/open?id=0BwRBoOD_AIQSZ0xDTkt2eDNrX0U
<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/inkluzyvna-osvita.pdf>
<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/polozhennia-robochi-grupy.pdf>
<https://www.univer.kharkov.ua/docs/work/systema-iakosti.pdf>
<https://www.univer.kharkov.ua/docs/statute/uk-statut2018.pdf>